

vačima i odgovarajućim napjevima. Koledske su se pjesme navodno u Dušnoku pjevale na ukupno sedam napjeva, koje je prema Velinovim magnetofonskim snimkama transkribirao Đuka Galić.

Đuro Franković, Podaci uz povijest pečuškog tabačkog ceha.

O razvoju i zatim propasti tabačkog ceha u Pečuhu, čiji su članovi bili pretežno južni Slaveni (u jednom razdoblju čak 60%), osobito zanimljivo svjedoče cehovske knjige i razni cehovski spisi, koji su neko vrijeme bili pisani na hrvatskom jeziku. Čitati tih tekstova, kojima se autor članka obilato služi, zanimljivi su i za lingvistička proučavanja.

Marija Kozar-Mukič, Ljudska meteorologija na Gornjem Seniku.

Proricanje vremenskih prilika za svrhom da se unaprijedi gospodarstvo kod Slovenaca u Porabju, kao i drugdje, odnosi se na kraće i dulje periode, a vezano je i uz određene praznike. Autorica donosi četrdeset i jedan zapis u dijalektu i njihovu kratku analizu, razlikujući one koji se temelje na višegodišnjem zapažanju i iskustvu, od drugih kojima je porijeklo u vjervanjsima i praznovjerju.

Ladislav Matušek, O staroj bošnjačkoj svadbi u Ati.

Podroban opis svadbe odnosi se navodno na vrijeme od početka devetnaestog stoljeća do 1946. godine, a popraćen je zapisima svadbenih pjesama (tekstovi i note) i fotografijama nastalim prilikom rekonstrukcije običaja (vjerojatno u svrhu prikazivanja običaja na sceni).

Na kraju treće knjige **Etnografija Južnih Slavena u Mađarskoj** u rubrici **Prikazi i vijesti** nalaze se dva kratka priloga. Prvi, kako se vidi iz naslova **Prvi južnoslavenski etnografski i lokalno-historijski skupljački logor u Baji** izvještava o radu grupe stručnjaka i suradnika na teoretskim i praktičkim pitanjima etnografskog i povijesnog istraživanja zavičajne kulture, te stvaranja lo-

kalnih muzeja i zbirki. Drugi prilog je prikaz knjige **Sirig i njegovo stanovništvo** (Segedin 1977), a napisala ga je Marija Kiss.

Zorica Rajković

Požega 1227 — 1977, Glavni i odgovorni urednik **dr Marijan Strbašić**, Skupština općine Slavonska Požega i Odbor za proslavu 750-godišnjice grada Slavonske Požege, Slavonska Požega 1977, 544 str.

Ova reprezentativna monografija izašla je u povodu značajnog jubileja — 750-godišnjice postojanja Slavonske Požege. Nastavljajući u duhu kulturnih i znanstvenih stremljenja svojih predaka, današnji stanovnici Požege izdavanjem ove monografije kao da su nastojali da epitet njihova grada »Slavonska Atena« ništa ne izgubi od svojega starog sjaja. »Požega 1227 — 1977« seriozan je zbornik radova u kojem se među sedamdeset priloga pedeset i četvorice autora mogu naći prvi put objelodanjena nova otkrića, revidirane spoznaje ili značajni pregledi. Prilozi su sastavljeni tako da čitalac može dobiti uvid u prirodne značajke i kulturno-umjetnička dostignuća stanovnika ne samo Požege već i šire okolice u vremenskom rasponu od prvih tragova o postojanju ljudi do danas.

Nekoliko autora razmatra biogeografske značajke Požege i Požeške kotline. Slijede historiografski članci koji obrađuju povijest od paleolitika do zbivanja u drugom svjetskom ratu. Uz prikaz razvoja i djelovanja sudstva, te socijalno-demografsku analizu mjesto je našla i skupina članaka o načinu života i tradicijskoj kulturi seoskog stanovništva. Nekoliko je autora usmjerilo pažnju na značajke i razvoj pojedinih privrednih grana, a zatim slijede povijesno-urbanističke studije, te prikazi o razvoju školstva, o kulturnim ustanovama i njihovim dostignućima, o rezultatima znanstvenoga rada, o zdravstvu, te, na kraju, o sportu.

Iz tog raznolikog sadržaja spomenut ćemo za ovu namjenu priloge s etnološko-folklorističkom tematikom. **Josip Miličević** (»Značajke tradicijskog života i običaja Požeške kotline«) ukratko je prikazao osnovne grane seoskog gospodarstva, primjenjivanog krajem 19. i u prvoj polovini 20. st., te dao pregled običaja životnog i godišnjeg ciklusa. Pri tom se koristio podacima školskih spomenica iz 19. st., te vlastitim opažanjem s terenskog istraživanja suvremenog života.

Slijede dva priloga o usmenom stvaralaštvu. **Divna Zečević** (»Usmeno pripovijedanje u okolici Slavonske Požege«) napisala je osvrt na predaje, koje je 1968. skupljala u okolici Požege i u samom gradu. Svojim osobitim stilom autorica je podvrgla stilsko-umjetničkoj analizi neke od bitnih elemenata predaja.

Iz članka **Nives Ritig-Beljak** (»Usmena pjesma okolice Slavonske Požege«) može se zaključiti koliko je taj kraj još uvijek bogato vrelo pjesama, napose onih uz kolo. Osim primjera pjesama zabilježenih u starijim zapisima (od 1789. nadalje), autorica je iznijela i primjere iz vlastite skupljačke djelatnosti, koja joj je omogućila da registrira i utjecaje i poticaje suvremenom, još živom stvaralaštvu.

Prilog **Zdenke Lechner** »Tekstilne rukotvorine« odnosi se uglavnom na sela Trenkovo i Vetovo. Autorica je prikazala nekad veoma široko primjenjivanu domaću izradu tekstila. Uz navođenje sirovina i opis složene tehnologije izrade predmeta, upotrebljivanih za odjeću ili kao dio kućnog inventara, priložen je i podroban opis nekadašnje nošnje.

Drugim člankom — »Seljačko lončarstvo« **Zdenka Lechner** objavljuje otkriće jednog dosad nepoznatog seoskog lončarskog centra u Golom brdu. Posebno je zanimljivo što se radi o proizvodnji na ručnom lončarskom kolu, što dosad za ovaj dio Hrvatske nije bilo poznato. Premda je ta proizvodnja oko 1935. ugasila, na osnovi sačuvanih golobrdskih proizvoda i alata, kazivanja

suvremenika posljednjih lončara, te solidnog poznavanja stručne literature, autorica je rekonstruirala način izrade i odredila značaj po proizvodnje tog lončarskog centra.

Kao jedan od najupornijih tragača tradicijske kulture seljaka istočne Hrvatske i svestrani poznavalac njihova načina života **Zdenka Lechner** ima u ovoj monografiji još jedan manji prilog — »Običaj kićenja stoke u Vetovu«. U njemu informira o stočarskom običaju, koji se obavljao na Spasovo (sada izobičajenom, ali do nakon II. svjetskog rata još održavanom). Informacija može poslužiti kao povod za dalje istraživanje i interpretaciju tog običajnog čina.

Ovoj skupini članaka pripada i etnomuzikološki prilog **Miroslava Vuka** (»O narodnim popijevkama Požeške kotline«), u kojem autor analizira muzičke osobitosti »pismica«, popijevaka uz kolo, hodočasničkih pjesama, a osvrt se i na tamburaško sviranje.

Na kraju valja reći da je šteta što su u ovoj doista u svemu reprezentativnoj monografiji ilustracije u boji posve izdvojene na početku knjige, pa su na taj način izgubile svoju osnovnu funkciju da budu organska dopuna pojedinačnim priložima.

Aleksandra Muraj

Yvonne R. Lockwood, Yugoslav Folklore: An Annotated Bibliography of Contributions in English, San Francisco, California 1976, 82 str.

Prvi prijevodi radova o jugoslavenskom folkloru prodrijeli su na englesko i njemačko jezično područje već prije gotovo 200 godina. Tako je djelo Alberta Fortisa »Viaggio in Dalmatia« prevedeno na engleski jezik već 1779. godine. Nešto kasnije pažnju su privukle zbirke narodnih pjesama, pripovijedaka, šala i običaja Vuka Stefanovića Karadžića. Englesko jezično područje upoznalo s Vukovim djelima preko njemačkih